

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง สำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม*

ภัทราวดี มากมี**

เชมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยเนื้อหา 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยแรก แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยที่ 2 การสร้างและออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง หน่วยที่ 3 เทคนิคการประเมินผลการเรียนรู้ ระดับสูง หน่วยที่ 4 การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง และหน่วยที่ 5 การนำผลการประเมินไปใช้ รวมจำนวน 18 ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี 9 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 9 ชั่วโมง)

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เท่ากัน)

คำสำคัญ: หลักสูตรการพัฒนาครู, เทคนิคการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง

Abstract

This research were to Development of a training program for basic education school teachers on developing the higher level learning assessment methods. The purposes of this research were 1) to develop the training program for basic education school teachers on developing the higher level learning assessment methods; and 2) to evaluate training program for basic education school teachers on developing the higher level learning assessment methods.

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ ดร. ประจำวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

*** อาจารย์ ดร. ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The results of this research were as follow:

1. Regarding the development results of the training program for basic education school teachers on developing the higher level learning assessment methods, it was found that the training program comprised five training units, namely, the practice guidelines for measurement and evaluation of learning based on the Basic Education Curriculum, B. E. 2551; the design and development of learning management for higher level learning assessment; the techniques for higher level learning assessment; the development and analysis of quality of higher level learning assessment instruments; and the application of assessment results.

2. Evaluation results of the program relevancy and appropriateness by five experts revealed that the program was relevant and appropriate at the high level, with the similar rating means of 4.40 for relevancy and appropriateness.

Keywords: teacher development curriculum, high level learning assessment technique,

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่มุ่งผู้เรียนทุกคนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเต็มศักยภาพ โดยฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ จากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547) โดยการปฏิรูปการศึกษารอบรานั้น เป็นการปฏิรูปเฉพาะรูปแบบระบบบริหารราชการแก่กฎหมายเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเล็กน้อย ทำให้ไม่เกิดแนวคิดใหม่และแรงผลักดันที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จากการสอนแบบท่องจำเป็นแบบคิดวิเคราะห์เป็นอย่างแท้จริง และระบบการประเมินผล การสอบแข่งขันเพื่อรับการคัดเลือกเรียนต่อมหาวิทยาลัย ยังคงเป็นการสอบแบบปรนัยเท่านั้น เพื่อวัดความสามารถของนักเรียนในระดับความจำ ซึ่งทำให้ขัดแย้งกับแนวคิดปฏิรูปการเรียนรู้แบบใหม่ ที่เสนอว่าควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้หัดคิดหัดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้เป็น (วิทยากร เชียงกูล, 2552) ซึ่งปัญหาสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาที่พบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิด วิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง คุณธรรม จริยธรรม ในด้านครู คณาจารย์ พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครู คณาจารย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม

ผลการสอบวัดคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (National Test) พบว่า วิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ผู้เรียนทุกช่วงชั้นได้คะแนนร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลสอบความรู้รอบยอดปลายช่วงชั้นของผู้เรียน (Ordinary National Education Testing: O-NET) ผลที่ได้เป็นไปใช้ทิศทางเดียวกันคือ วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนทุกช่วงชั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับวิชาภาษาไทยที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าวิชาอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,

2552) นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ เป็นมาตรฐานที่มีคะแนนค่อนข้างต่ำ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552) แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนของครูยังขาดการกระตุ้นให้นักเรียนมีเรียนรู้ที่สูงกว่าระดับความรู้ ความจำ โดยเฉพาะวิธีการประเมินผลซึ่งใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำนั้นเป็นระดับการเรียนรู้ที่ยังไม่ได้ใช้ความคิด แต่เป็นพื้นฐานที่ได้รับความรู้แล้วเกิดการจดจำ จึงถือว่าความรู้เป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดทักษะการคิด ซึ่งเริ่มในระดับง่าย ๆ จากความเข้าใจ เมื่อผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ เมื่อมีการฝึกฝนต่อมาจะพัฒนาการความคิดในระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า สอดคล้องกับประเด็นข้อสอบ O-NET ที่ทางสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ผู้สอบส่วนใหญ่ลงความเห็น ว่า ข้อสอบ O-NET ครั้งนี้เป็นรูปแบบที่ไม่มีความเหมาะสม ทั้งยังยากเกินขอบเขตอีกด้วย โดยไม่ใช่ข้อสอบที่เน้นการคิดวิเคราะห์ แต่เป็นความคิดเห็นที่ไม่มีความเป็นปรนัย (จันทร์เพ็ญ กรวรรณ, 2553) และสืบเนื่องจากในปัจจุบันการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนระดับขั้นพื้นฐานมีปริมาณมากขึ้นแต่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ผ่านมายังสะท้อนได้ว่าคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วน เพราะพบว่า โรงเรียนในสังกัด สทศ. และสช. มีจำนวนโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมากที่สุดเป็นสองอันดับแรก (ร้อยละ 21.35 และร้อยละ 10.97 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาวิจัยในระดับชาติเกี่ยวกับการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2546, 2548; สุวิมล ว่องวานิช, 2547) มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ มีครูประจำการในจำนวนประมาณร้อยละ 62 ได้รับการอบรมวิชาชีพ แต่ผลการฝึกอบรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับครูประจำการเหล่านี้ถือว่าอยู่ในระดับไม่ประสบความสำเร็จ ครูไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้เนื่องจากครูบางส่วนเข้ารับการอบรมในหลายเรื่อง จนไม่มีเวลาหรือโอกาสที่เพียงพอในการนำไปปฏิบัติได้จริง และที่สำคัญคือ ครูที่มีความต้องการหรือตกอยู่ในสภาวะที่ต้องเข้ารับการอบรมมักจะได้ไม่ได้เข้ารับการอบรม ดังนั้น การดำเนินการฝึกอบรมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรออกมาตราการกำกับ ติดตามการพัฒนาครู การกำหนดจำนวนชั่วโมงการฝึกอบรมเป็นรายปีทีครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนา และต้องใช้วิธีการพัฒนาที่สนองความต้องการจำเป็น (needs) ของครูเป็นรายบุคคล และควรเน้นการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based training) เป็นแนวคิดที่ต้องผลักดันให้เกิดในผลในทางปฏิบัติในวงกว้าง ทั้งนี้การฝึกอบรมครูตามแนวคิดนี้ ในกระบวนการฝึกอบรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้นำเสนอและออกแบบวิธีการเรียนรู้ตามสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละคน มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยกัน สามารถนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น วิธีการอบรมเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เป็นกระบวนการที่สนุกสนาน รวมทั้ง เป็นกระบวนการที่สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรมและผู้เข้ารับการอบรม

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงที่ยึดผลลัพธ์ (outcome based evaluation) ในลักษณะหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาครูเพื่อให้ครูสามารถพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ช่วยผลักดันให้ครูสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในขั้นที่สูงกว่า

ระดับความรู้ความจำ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหลักสูตรฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง สำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง สำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามหลักการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) กำหนดสิ่งกำหนดหลักสูตร 2) กำหนดรูปแบบหลักสูตร 3) ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และ 4) ปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สิ่งกำหนดหลักสูตร ดำเนินการโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร จากการศึกษาสอบถามความต้องการของครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับสภาพการประเมินผลการเรียนรู้ และศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินผลในระดับสูง

ขั้นตอนที่ 2 รูปแบบหลักสูตร ผู้วิจัยตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรและกำหนดองค์ประกอบในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. จุดหมาย มุ่งเน้นให้ครูที่ผ่านการอบรมหลักสูตรนี้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง
3. โครงสร้างและจำนวนเวลา โดยกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระใน 5 หน่วย รวมเวลาการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร 18 ชั่วโมง แบ่งออกเป็นภาคทฤษฎี จำนวน 9 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ จำนวน 9 ชั่วโมง รายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เนื้อหาและจำนวนเวลาของหลักสูตรฝึกอบรมฯ

หน่วยที่	เนื้อหา	จำนวนเวลา (ชั่วโมง)	
		ชั่วโมงทฤษฎี	ชั่วโมงปฏิบัติ
1	แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	1.30	-
2	การออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ขั้นสูง	1.30	3.00
3	เทคนิคการประเมินผลการเรียนรู้ขั้นสูง	3.00	2.00
4	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ขั้นสูง	2.00	4.00
5	การนำผลการประเมินไปใช้	1.00	-

รวมจำนวนเวลาตลอดหลักสูตร	9.00	9.00
---------------------------------	-------------	-------------

4. แนวทางการฝึกอบรม
5. แนวทางการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม
6. เนื้อหาในแต่ละหน่วย ประกอบด้วย จำนวนเวลา วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหาสาระ กิจกรรม การฝึกอบรม สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินผลการอบรม และเครื่องมือประเมินผลการอบรม

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการนำร่างหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร โดยผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งจะต้องมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในลักษณะเป็นแบบปลายเปิดด้วย

ขั้นตอนที่ 4 ปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ เป็นการนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาพิจารณาปรับแก้หลักสูตรให้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมครูด้านการประเมินผลระดับสูงต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนแรกเป็นการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และตอนที่ 2 เป็นการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร และตอนที่ 3 เป็นปลายเปิดเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลโดยนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ได้แก่

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ในการพัฒนาหลักสูตรฯ คณะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยจำแนกออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยแรก แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 1.30 ชั่วโมง หน่วยที่ 2 การสร้างและออกแบบการจัดการเรียนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง จำนวน 4.30 ชั่วโมง หน่วยที่ 3 เทคนิคการประเมินผลการเรียนรู้ ระดับสูง จำนวน 5.00 ชั่วโมง หน่วยที่ 4 การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง จำนวน 6.00 ชั่วโมง และ

หน่วยที่ 5 การนำผลการประเมินไปใช้ จำนวน 1.00 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง เป็นชั่วโมงทฤษฎีและปฏิบัติ ประเภทละ 9 ชั่วโมง

2. ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. หลักการและเหตุผลของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	4.80	0.45	มากที่สุด
3. โครงสร้างและเวลา มีความสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.00	0.71	มาก
4. สารการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
5. แนวทางการอบรมมีความสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.20	0.45	มาก
6. แนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.20	0.84	มาก
7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.40	0.55	มาก
รวม	4.40	0.41	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 ทั้งนี้พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. หลักการและเหตุผลของหลักสูตร	4.40	0.55	มาก
2. จุดหมายของหลักสูตร	4.40	0.55	มาก
3. โครงสร้างและจำนวนเวลา	4.20	0.84	มาก
4. แนวทางการฝึกอบรม	4.60	0.55	มากที่สุด
5. แนวทางการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม	4.60	0.55	มากที่สุด
6. เนื้อหา	4.20	0.45	มาก
7. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.60	0.55	มากที่สุด
8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.20	0.45	มาก
9. เครื่องมือประเมิน	4.40	0.55	มาก
รวม	4.40	0.36	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ทั้งนี้พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมด้านแนวทางการฝึกอบรม แนวทางการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และด้านกิจกรรมการฝึกอบรม สูงที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 เท่ากัน)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาหลักสูตร ที่มณฑลวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และวิธีการวัดและประเมินผล 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินหลักสูตร สอดคล้องกับ Tyler, 1950; Taba, 1962; สัจจ อูทรานันท์, 2528) และแนวโน้มในการพัฒนา ได้แก่ การจัดกิจกรรมเชิงฝึกปฏิบัติ การสนใจที่จะเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barania, Azmab, and Seyyedrezaic (2011)

ในการพัฒนาหลักสูตรฯ คณะผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยจำแนกออกเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยแรก แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยที่ 2 การสร้างและออกแบบการจัดการเรียนเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง หน่วยที่ 3 เทคนิคการประเมินผลการเรียนรู้ ระดับสูง หน่วยที่ 4 การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง และหน่วยที่ 5 การนำผลการประเมินไปใช้ จากนั้นได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร ได้ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องในระดับมาก และพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมด้านแนวทางการฝึกอบรม แนวทางการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม และด้านกิจกรรมการฝึกอบรมสูงที่สุด โดยที่จากข้อสรุปดังกล่าวอภิปรายได้ว่าผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประการแรก โรงเรียนควรลงทุนที่จะสร้างผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนโครงสร้าง การกำกับดูแลและการประเมิน และยกย่องครูในโรงเรียนและการเรียนรู้อื่นๆ ในสถานศึกษาประการถัดไปครูควรมีเครื่องมือที่เพียงพอ พื้นที่ โอกาส และเครื่องมืออื่นๆ เพื่อสร้างความรู้ใหม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bantwini (2010) ที่ศึกษาเรื่องวิธีการรับรู้การปฏิรูปครูหลักสูตรใหม่: บทเรียนจากจังหวัด Eastern Cape ทางตอนใต้ของแอฟริกา

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรนำหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดอบรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาครูด้านการประเมินผล ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งขยายเครือข่ายไปยังครูเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตผลการวิจัยเพื่อพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง ให้แก่ โรงเรียน อื่นๆ ในพื้นที่ 5 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และอุบลราชธานี) และขยายผลพัฒนาครู ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ระดับสูงให้พื้นที่จังหวัดอื่นๆ โดยใช้ครูแกนนำขยายเครือข่ายองค์ความรู้ หรือสร้าง วิทยากรแกนนำเพิ่มขึ้นหรือเพิ่มการแลกเปลี่ยนความรู้ของครูผ่านเครือข่ายออนไลน์ เพื่อเครือข่ายการพัฒนาการ ประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูงอย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

บทความเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านประเมินผลการเรียนรู้ระดับสูง สำหรับครูใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ (วช.)

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- วิทยาการ เชียงกุล. (2552). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2551/2552: บทบาทการศึกษากับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา.
- สังต์ อุทรานันท์. (2528). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์พับลิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าว ผลงานวิจัย และ กิจกรรม ปีงบประมาณ 2547 : ไตรมาสที่ 1 : ตุลาคม-ธันวาคม 2546. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2552). รายงานประจำปี 2552. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทอง จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- สุวิมล ว่องวานิช. (2547). รวมบทความการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตาม แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Bantwini, B. D. (2010). How teachers perceive the new curriculum reform: Lessons from a school district in the Eastern Cape Province, South Africa. *International Journal of Educational Development*, 30, 83-90. doi:10.1016/j.ijedudev.2009.06.002

Barania, G., Azmab, F., Seyyedrezaic. S.H. (2011). *Innovations and Curriculum Development for Engineering Education and Research in India. Social and Behavioral Sciences -* [Online]. Available from: <http://www.lw20.com/12012062516192076.html>[September 8, 2012]

Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.

Tyler, R. W. (1950). *Basic Principles of Curriculum and Instruction, Syllabus for Education 360*. Chicago: University of Chicago Press.